

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

**Факультет економіки та управління
Кафедра маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Експертиза товарів в міжнародній торгівлі

(повна назва навчальної дисципліни)

для підготовки
студентів освітнього
ступеня

магістр

року набору

2020

молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Митна справа

назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

обов'язкова

обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Чорна Тетяна Олександрівна,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат
хімічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Керівник (гарант) освітньої
програми

Шубіна Лідія Юріївна ,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат
технічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва

назва кафедри

протокол від 10.09.2020 р. № 01

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 11.09.2020 р. № 01

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Експертиза товарів в міжнародній торгівлі» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Митна справа» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціалізації «Митна справа».

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів загальних та професійних компетентностей щодо знань експертного дослідження, експертних систем, проведення експертизи різних груп товарів, сировини, матеріалів, обладнання, робіт та послуг в міжнародній торгівлі, ідентифікаційної експертизи товарів та оформленні результатів відповідних експертиз.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є класифікація, структура, приклади експертного дослідження товарів, експертних систем, що застосовуються в міжнародній торгівлі.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни базується на знаннях, вміннях та навичках, отриманих за освітнім ступенем «бакалавр» та є основою для подальшого засвоєння професійної навчальної дисципліни, такої як «Митні процедури та інновації».

Мова викладання – українська.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основні класифікаційні системи і товарні номенклатури в міжнародній торгівлі

Значення класифікації товарів для міжнародної торгівлі. Основні класифікаційні ознаки товарів. Етапи уніфікації товарних номенклатур для міжнародної торгівлі.

Гармонізована система опису і кодування товарів. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності. Міжнародні економічні та соціальні класифікації. Єдина система міжнародних класифікацій ООН і пов'язані з нею регіональні та національні класифікації. Північноамериканська класифікаційна система. Транспортні класифікації товарів.

Тема 2. Експертиза кількості та якості товарів, сертифікація й оцінювання вартості товарів у міжнародній торгівлі

Загальні відомості про якість і сертифікацію. Обов'язкові вимоги країн до якості товарів. Експертиза на відповідність обов'язковим вимогам, експертиза сюрвейера. Визначення і регулювання якості товарів в міжнародних операціях купівлі-продажу. Якість, безпека і маркірування продовольчих і непродовольчих товарів, що ввозяться на територію України. Сертифікація товарів при експортно-імпортному постачанні. Експертиза і сертифікація біржового товару.

Оцінювання митної вартості та нормальної ціни. Метод визначення ціни товару згідно демпінгової угоди ВТО.

Тема 3. Митна експертиза товарів

Сутність, предмет, об'єкт, задачі і методи дослідження митної експертизи. Види експертиз, що проводяться митними лабораторіями.

Питання, що вирішуються під час дослідження харчових продуктів; алкогольних напоїв; тютюну і тютюнових виробів; нафтопродуктів, паливно-мастильних матеріалів і рідин, що легко займаються; хімічних сполук; спиртовмісних рідин; лакофарбових матеріалів; полімерних матеріалів і виробів з них; паперу та виробів з нього; текстильних матеріалів і текстильних виробів; дорогоцінних металів, сплавів та виробів з них; автотранспортних засобів, машин та механізмів.

Методи, що використовуються для дослідження товарів.

Хроматографія, мас-спектральний аналіз, рентгенфлюоресцентна спектроскопія, скануючий електронний мікроскоп, термічний аналіз, інфрачервона спектроскопія.

Організація експертної діяльності в системі митних органів України.

Загальна характеристика нетарифних методів регулювання ЗЕД. Правове забезпечення нетарифного регулювання ЗЕД в Україні.

Мета і завдання експертиз, пов'язаних із забезпеченням нетарифного регулювання ЗЕД.

Особливості проведення ветеринарної, фітосанітарної, санітарно-епідеміологічної, екологічної, радіологічної, сертифікаційної та інших видів експертиз митними та іншими державними органами при здійсненні нетарифного регулювання ЗЕД в Україні.

Система тарифних преференцій. Юридичні форми преференціальних тарифних угод. Преференціальні режими. Правила походження товарів. Критерії визначення країни походження товарів.

Сертифікати про походження товару. Митне оцінювання, пов'язане з сертифікацією походження.

Тема 4. Непродовольчі товари та продовольчі товари як об'єкти спеціальних видів експертизи у міжнародній торгівлі

Експертиза хімічних товарів. Особливості проведення експертизи полімерних матеріалів і нафтопродуктів.

Експертиза металів. Особливості експертизи чорних і кольорових металів.

Оціночна експертиза ювелірних виробів. Особливості експертизи паперу та текстильних виробів.

Експертиза товарів рослинного походження. Ідентифікаційні та класифікаційні ознаки товарів рослинного походження. Особливості експертизи товарів рослинного походження.

Експертиза масложирових товарів. Ідентифікаційні та класифікаційні ознаки масложирових товарів. Особливості експертизи масложирових товарів.

Експертиза товарів тваринного походження. Ідентифікаційні та класифікаційні ознаки товарів тваринного походження. Особливості експертизи товарів тваринного походження.

Тема 5. Обладнання, послуги, інтелектуальна власність як об'єкти спеціальних видів експертизи у міжнародній торгівлі

Класифікація і визначення митної вартості машин, обладнання і транспортних засобів.

Особливості класифікації послуг (класифікація ВТО, класифікація ЮНКТАД, класифікація МВФ). Генеральна угода про торгівлю послугами (GATS). Основна мета угоди. Структура та основні елементи GATS. Види послуг, на які розповсюджується GATS. Динаміка міжнародної торгівлі послугами. Структура світової торгівлі послугами. Експортні послуги, що використовуються для цілей оподаткування.

Класифікація об'єктів інтелектуальної власності. Угода СОТ по торговельним аспектам прав інтелектуальної власності (TRIPS). Об'єкти інтелектуальної власності подвійного, спеціального та військового призначення. Експертиза на патентну

чистоту об'єктів техніки. Способи оцінювання об'єктів інтелектуальної власності. Види ліцензійних платежів за використання прав на об'єкти інтелектуальної власності. Оцінювання митної вартості інформаційних продуктів.

Тема 6. Експертиза культурних цінностей і товарів ручної роботи у міжнародній торгівлі

Класифікація культурних цінностей і товарів ручної роботи. Тарифна класифікація і експертиза культурних цінностей. Обмеження ввозу і вивозу культурних цінностей.

Оцінювання культурних цінностей для цілей оподаткування, капіталовкладень, страхування.

Тема 7. Експертиза відходів, неякісних і вживаних товарів у міжнародній торгівлі

Класифікація відходів і шляхи їх переробки. Ділові відходи, вторинна продукція, відходи виробництва, поворотні відходи, відходи споживання. Трансграничне переміщення відходів.

Порядок проведення експертизи неякісних і небезпечних товарів у різних країнах. Оцінювання неякісних товарів.

Способи визначення митної вартості вживаних товарів. Моральний знос і розмір зниження ціни вживаних товарів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття							4	2
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття							2	4
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів							84	84
	Усього годин							90	90
Заочна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

	денна форма											заочна форма												
	повна						скорочена					повна						скорочена						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Основні класифікаційні системи і товарні номенклатури в міжнародній торгівлі													28	2		2		24						
Тема 2. Експертиза кількості та якості товарів, сертифікація у міжнародній торгівлі													28	2		2		24						
Тема 3. Митна експертиза товарів													24					24						
Тема 4. Непродовольчі товари та продовольчі товари як об'єкти експертизи у міжнародній торгівлі													24					24						
Тема 5. Обладнання, послуги, інтелектуальна власність як об'єкти експертизи у міжнародній торгівлі													24					24						
Тема 6. Експертиза культурних цінностей і товарів ручної роботи у міжнародній торгівлі													24					24						
Тема 7. Експертиза відходів, неякісних і вживаних товарів у міжнародній торгівлі													28	2		2		24						
Курсова робота (проект)																								
Усього годин / кредитів ECTS													180/6	6		6		168						

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту : <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4507>

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Основні класифікаційні системи і товарні номенклатури в міжнародній торгівлі.

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче та завдань (п. 1.1), які наведено у практикумі [3].

1. Гармонізована система опису і кодування товарів. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності СНД і України.

2. Міжнародні економічні та соціальні класифікації. Єдина система міжнародних класифікацій ООН і пов'язані з нею регіональні та національні класифікації.

3. Північноамериканська класифікаційна система. Транспортні класифікації товарів.

Тема 2. Експертиза кількості та якості товарів, сертифікація й оцінювання вартості товарів у міжнародній торгівлі

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і завдань (п. 2.1), які наведено у практикумі [3].

1. Сертифікація товарів при експортно-імпортному постачанні. Експертиза і сертифікація біржового товару.

2. Оцінювання митної вартості та нормальної ціни. Метод визначення ціни товару згідно демпінгової угоди ВТО.

Тема 3. Митна експертиза товарів.

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і завдань (п. 3.1), які наведено у практикумі [3].

1. Методи, що використовуються для дослідження товарів.

2. Хроматографія, мас-спектральний аналіз, рентгенфлюоресцентна спектроскопія, скануючий електронний мікроскоп, термічний аналіз, інфрачервона спектроскопія.

3. Організація експертної діяльності в системі митних органів України.

Тема 4. Непродовольчі товари та продовольчі товари як об'єкти спеціальних видів експертизи у міжнародній торгівлі.

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і завдань (п. 4.1), які наведено у практикумі [3].

1. Експертиза металів. Особливості експертизи чорних і кольорових металів.

2. Оціночна експертиза ювелірних виробів. Особливості експертизи паперу та текстильних виробів.

3. Експертиза масложирових товарів. Ідентифікаційні та класифікаційні ознаки масложирових товарів. Особливості експертизи масложирових товарів.

4. Експертиза товарів тваринного походження. Ідентифікаційні та класифікаційні ознаки товарів тваринного походження. Особливості експертизи товарів тваринного походження.

Тема 5. Обладнання, послуги, інтелектуальна власність як об'єкти спеціальних видів експертизи у міжнародній торгівлі.

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і завдань (п. 5.1), які наведено у практикумі [3].

1. Класифікація об'єктів інтелектуальної власності. Угода СОТ по торговельним аспектам прав інтелектуальної власності (TRIPS).

2. Об'єкти інтелектуальної власності подвійного, спеціального та військового призначення. Експертиза на патентну чистоту об'єктів техніки.

3. Способи оцінювання об'єктів інтелектуальної власності. Види ліцензійних платежів за використання прав на об'єкти інтелектуальної власності.

4. Оцінювання митної вартості інформаційних продуктів.

Тема 6. Експертиза культурних цінностей і товарів ручної роботи у міжнародній торгівлі.

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і завдань (п. 6.1), які наведено у практикумі [3].

1. Обмеження ввозу і вивозу культурних цінностей.

2. Оцінювання культурних цінностей для цілей оподаткування, капіталовкладень, страхування.

Тема 7. Експертиза відходів, неякісних і вживаних товарів у міжнародній торгівлі.

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і завдань (п. 7.1), які наведено у практикумі [3].

1. Порядок проведення експертизи неякісних і небезпечних товарів у різних країнах. Оцінювання неякісних товарів.

2. Способи визначення митної вартості вживаних товарів. Моральний знос і розмір зниження ціни вживаних товарів.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

<http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4507>

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. Індивідуальні завдання, передбачені навчальним планом

Не передбачено навчальним планом.

7. Форми та методи оцінювання

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

2020/2021 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль		60
1.1	<i>Тема 1</i>		
	Опрацювання завдань у практикумі		2
	Відповідь на відкриті питання		2
	Ситуаційне завдання		2
	Тестування на порталі		2
1.2	<i>Тема 2</i>		
	Опрацювання завдань у практикумі		2
	Відповідь на відкриті питання		2
	Ситуаційне завдання		3
	Тестування на порталі		2
1.3	<i>Тема 3</i>		
	Опрацювання завдань у практикумі		2
	Відповідь на відкриті питання		2
	Ситуаційне завдання		2
	Тестування на порталі		2
1.4	<i>Тема 4</i>		
	Опрацювання завдань у практикумі		2
	Відповідь на відкриті питання		2
	Ситуаційне завдання		3
	Тестування на порталі		2
1.5	<i>Тема 5</i>		
	Опрацювання завдань у практикумі		2
	Відповідь на відкриті питання		2
	Ситуаційне завдання		3
	Тестування на порталі		2
1.6	<i>Тема 6</i>		
	Опрацювання завдань у практикумі		2
	Відповідь на відкриті питання		2
	Ситуаційне завдання		2
	Тестування на порталі		2
1.7	<i>Тема 7</i>		
	Опрацювання завдань у практикумі		2
	Відповідь на відкриті питання		2
	Ситуаційне завдання		3
	Тестування на порталі		2

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)		40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (тестування).		4
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне завдання)		16
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (рішення та виконання)		20
3	Оцінка з дисципліни		100

Під час організації освітнього процесу на порталі використовуються наступні елементи:

- опрацювання завдань у практикумі: елемент «Завдання»;
- відповідь на відкриті питання: елемент «Форум»;
- ситуаційне завдання: елемент «Семінар»;
- тестування: елемент «Тест».

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основні джерела інформації

1. Міжнародна торгівля : підручник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, М. І. Барановська та ін. – Київ. : ЦУЛ, 2018. – 512 с.
2. Коломієць Т. М. Експертиза товарів : підручник / Т. М. Коломієць, Н. В. Притульська, О. Л. Романенко. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2018. – 274 с.
3. Чорна Т. О. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Експертиза товарів в міжнародній торгівлі» / Т. О. Чорна. – Харків : ХТЕІ КНТЕУ, 2020. – 12 с. – Рукопис.
4. Додін Є. В. Експерт та спеціаліст у митній справі України : навчальний посібник / Є.В. Додін. – Одеса, 2017. – 72 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

5. Батутіна А. П. Експертиза товарів : навчальний посібник / А. П. Батутіна, І. В. Ємченко. – Київ : ЦУЛ, 2016. – 278 с.
6. Основи митної справи в Україні : навчальний посібник / за ред. П.В. Пашка. – Київ : Знання, 2018. – 732 с.
7. Науменко В. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні / В. П. Науменко, П. В. Пашко, В. А. Руссков. – Київ : Знання, 2019. – 403 с.